

Sprawozdanie wstępne z przeprowadzonych prac wykopaliskowych na grodzisku w Raciszewie, gm. Miłakowo, woj. warmińsko-mazurskie, st. 1, AZP 19-58/24

W dniach 11.08.2014 - 19.09.2014 w ramach projektu badawczego "Katalog grodzisk Warmii i Mazur" prof. dr hab. Zbigniewa Kobylińskiego przeprowadzono badania wykopaliskowe na stanowisku nr 1 w Raciszewie, gm Miłakowo. W badaniach uczestniczyli studenci Instytutu Archeologii UKSW pod kierownictwem dr Joanny Wawrzeniuk. Na grodzisku założono łącznie pięć wykopów: dwa na wałach, jeden w obniżeniu przywałowym; dwa kolejne na majdanie grodziska. (zdjęcia ogólne **DSCF: 208, 369, 1482**).

Wykop 1 o wymiarach 2x4 m i głębokości do 1 m znajdował się w obniżeniu przywałowym grodziska. Był to wykop wysunięty najdalej na S. Stwierdzono w nim opadający w kierunku N układ warstw, który potwierdził uchwycenie przywałowej części stanowiska. W wyniku prac wydzielono w nim cztery prawdopodobne warstwy użytkowe zbudowane przede wszystkim z mocno zglinionego piasku i gliny ułożonych na gliniasto-ilastym calcu.

W wykopie znaleziono 8 fragm. mało charakterystycznej ceramiki datowanej na wczesną epokę żelaza.

(Dokumentacja foto DSCF: 462, 479)

Wykop 2 o wymiarach 2x5 m założono na wale "zewnątrznym" na N od wykopu 1. Wykop 2 stykał się z wykopem 1. W trakcie prac zaobserwowano, że mimo, że korzenie rosnących drzew zaburzył układ warstw, wał grodziska skonstruowany był z kilkunastu warstw glin i mocno zglinionego piasku ułożonych na gliniasto-ilastym calcu, podobnym jak w wykopie 1 (wydzielono 17 warstw użytkowych). Wysokość wału sięgnęła 2,20 m.

Na głębokość około 80 cm od powierzchni wykopu zadokumentowano obecność drobnych węgielków drzewnych w postaci nieregularnych cienkich wydłużonych soczewek, które związane są zapewne z pozostałościami współczesnego drzewostanu. Nie zarejestrowano elementów konstrukcyjnych wału, wydawać się jednak może, że cienkie ciemnoszare (o miąższości do 6 cm) poziomo układające się warstwy widoczne w profilu N na głębokości 0,44-1,10 m od powierzchni i częściowo słabo czytelne w profilu W na głębokości 0,96-1,10 są pozostałościami gałązek, które mogły mieć jakiś związek z jego budową. W części szczytowej wału w zbitej warstwie

jasnobieżowej gliny znaleziono główkę brązowej szpili ze ślimacznicową główką (wpływy kultury pomorskiej - chron. HaD -wczesny i środkowy La, nawet do I w. n.e. - wg J. Okulicz - *Pradzieje ziem pruskich od późnego paleolitu do VII w. n.e.*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1973, s. 282-286, ryc. 128, 130) - **DSCF: 445, 446**

W części przywałowej wykopu, w profilu E zadokumentowano w warstwie zbitej gliny skupisko fragmentów ceramiki z wczesnej epoki żelaza (źle zachowanych około 10 fragmentów). Łącznie znaleziono 38 fragmentów ceramiki naczyniowej z wczesnej epoki żelaza.

(Dokumentacja foto DSCF: 399, 697, 719)

Wykop 3 o wymiarach 1,5x8 m i głębokości 0,4-2,0 m założono na kolejnym wale położonym na N od wykopów 1 i 2. Wał skonstruowany był z warstw glin ułożonych na gliniastym calcu, podobnym jak w wykopie 1 (wydzielono 4 prawdopodobne warstwy użytkowe). Układ warstw był zaburzony, nieregularny. Pierwotna wysokość wału wynosiła prawdopodobnie 1,60 m. W trakcie prac wydzielono dwa obiekty (jeden o miąższości 0,52 m i 0,60 m), w których nie znaleziono materiału zabytkowego. W wykopie zadokumentowano łącznie 59 fragmentów ceramiki, głównie u podnóża wału od strony N.

(Dokumentacja foto DSCF: 1005)

Wykop 4 założony początkowo o wymiarach 1x6 m rozszerzono następnie w części N w kierunku E i W o kolejny metr na długości 3 m. W rezultacie zadokumentowano jednowarstwowy fragment bruku na piaszczystym jasnożółtawym podłożu układającym się nie do końca czytelnym pasmem o szerokości około 1,20 z NW do SE bezpośrednio pod warstwą humusu. Do bruku przylegała od W warstwa gliny o zabarwieniu fioletowawym (wpływ organicznych substancji?), warstwa ta zalegała w centralnej części wykopu na długości 3 m. Jej miąższość wynosiła od 5 do 10 cm. W wykopie zadokumentowano również 2 kolejne zniszczone obiekty z fragmentami naczyń z wczesnej epoki żelaza i wczesnego średniowiecza.

Obiekt 48 (wymiały 1,66x1,20, głębokość do 0,40 m) o nie do końca czytelnym zarysie na stropie posiadał szare wypełnisko, w partii środkowej bardziej ciemne; obiekt zawierał duże ilości węgla drzewnego i nieliczne fragmenty zniszczonej polepy. Znaleziono w nim ceramikę z wczesnej epoki żelaza i z późnych faz wczesnego średniowiecza. Obiekt 51 (wchodził w profil W - wymiały 0,64x0,8 m, głębokość 0,13 cm) zawierał duże ilości węgla drzewnych i ceramikę z wczesnej epoki żelaza.

Węgla drzewne zadokumentowano również w części NW wykopu w warstwie ilastego jasnoszarożółtego piasku, w warstwie tej znaleziono również oprócz fragmentów naczyń z WEŻ

ceramikę wczesnośredniowieczną.

Łącznie w wykopie 4 zadokumentowano 228 fragmentów ceramiki naczyniowej.

(Dokumentacja foto DSCF: 1088, 1205, 1432)

Wykop 5 o wymiarach 1 x 6 m założono na najdalej na N wysuniętej krawędzi powierzchni grodziska. W humusie współczesnym i w warstwie zalegającej bezpośrednio pod humusem znaleziono łącznie 65 fragmentów ceramiki z wczesnej epoki żelaza. Głębokość wykopu wyniosła 0,2-0,4 m

(Dokumentacja foto DSCF: 1102)

Wstępne wnioski

Grodzisko związane jest prawdopodobnie z dwiema fazami użytkowania.

- 1 faza - wczesna epoka żelaza - materiał ruchomy z tego okresu zadokumentowano we wszystkich wykopach.
- 2 faza - okres wczesnego średniowiecza - materiał ruchomy z tego okresu zadokumentowano w wykopach zlokalizowanych na majdanie grodziska.

Wykaz dokumentacji fotograficznej

L.p.	nr zdjęcia	nr wykopu	opis zdjęcia
1.	208	1,2	Wykopy 1 i 2 przed rozpoczęciem badań. Ujęcie od S
2.	369	3	Wykop 3 przed rozpoczęciem badań. Ujęcie od S
3.	399	2	Widok ogólny wykopu. Ujęcie od S
4.	445	2	Główka szpili
5.	446	2	Główka szpili
6.	462	1	Profil W. Ujęcie od E
7.	479	1	Widok ogólny wykopu. Ujęcie od W
8.	697	2	Profil W. Ujęcie od E
9.	719	2	Układ warstw w profilach N i W. Ujęcie od SE
10.	1009	3	Widok ogólny wykopu. Ujęcie od S
11.	1088	4	Widok ogólny wykopu na poziomie bruku. Ujęcie od S
12.	1102	5	Widok ogólny wykopu. Ujęcie od SW.
13.	1205	4	Widok bruku i ob. 48. Ujęcie od N
14.	1432	4	Profile S i W. Ujęcie od NE
15.	1482	4	Wykop 4 po zakończeniu badań. Ujęcie od N